

המסוים והמוגדר בו הם מתפרסים לעבודה המכוונת לסיפוק צרכי הכוחות הלוחמים ואת דרכי התחבורה המשמשים כעור-קי החיים של הצבא.

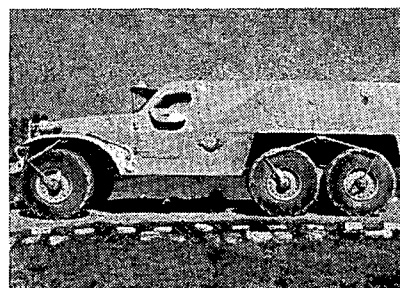
העורף מחולק ל"עורף הגייסות" (אפשר גם לכנותו — "עורף טקטי") ול"עורף אופרטיבי". המושג "עורף הגייסות" קיים לגבי יחידות ועוצבות עד לדרג של קורפוס ועד בכלל (במקרה שקיים דרג זה שבין הדיביוזה לארמיה). בסקירה זו דובר על "עורף הגייסות" בלבד. עומקו מגיע עד ל-40—60 ק"מ. לכל עוצבה מוקצה איזור העורף שלה. גבולות איזור העורף באגפים נתונים ממילא: אלה הם קו

הולו הכללי של המבצע — ולהבטיח המשך תקין של עבודת העורף בכל המצבים האפשריים.

עיקרי התחזוקה ומשימותיה

תחילה רצוי לתת הסבר לכמה מונחים רוסיים מקובלים, כדי להקל על הבנת עבודתה של מערכת התחזוקה ביחידות ועוצבות הצבא הסובייטי.

אנו נתקלים תכופות במונח "עורף". מה פירושו של דבר? "עורף", כפי שהוא מוגדר עלידי האסכולה הסובייטית, כולל את היחידות והמתקנים של מערכת התחזוקה, את השטח

הנגמ"ש "BTR-152"

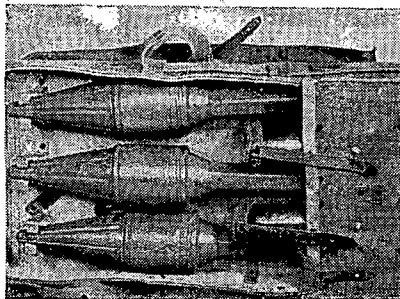
את הצבא הסובייטי מציינת בדרך-כלל — על כל פנים, לעומת צבא-ארה"ב בעשור-השנים האחרון — שמרנות מסוימת ביחס למסגרות וצורות-היצוניות (תכונה, אשר שמרה במשך עשרות שנים רבות גם על כמה וכמה מן הנהיגים, הדפוסים ונוסחאות הביטוי שהיו מקובלים עוד בצבא הרוסי "הישן"). אך אין נטיה זו באשר-לצורות מונעת כלל וכלל בעד חיפושי חידוש והצעות — ותכופות אף שינויים-בפועל — בתחומים השונים ביותר של המעשה הצבאי. להלן — מספר מחשבות והצעות שהושמעו במשך שנת 1961 עלידי קצינים סובייטיים לגבי בחינותיה השונות של האפסנאות ו"עבודת-העורף" של גדוד-רגלים-ממונע בתנאי לחימה. אחדות מהצעות אלו כבר שולבו בנוהל המקובל, אחדות נדחו מטעמים שונים, אך כולן מדגימות בעיות לגיטימיות מציאותיות.

מיוזגנרל במילואים, קולונל בשירות-קבע, קפיטן "גיבור ברה"מ" ועוד קצינים טוענים:

היות ו"הנגמ"שים, כידוע, משמשים לא רק להסעת הרגלים אלא גם לניהול הקרב" — הרי שאין להסתפק במלאי התחמושת המובל ב"נקודות-התחמושת" הגדודיות או הפלוגתיות (או שאפשר אף לבטל כליל "נקודות" אלו — שהנן, כמובן, לא מקומות כי אם יחידות-משנה קטנות להספקת תחמושת); ויש, איפוא, להוביל מלאי תחמושת בנגמ"שים של יחידות-המשנה של הרגלים, שאולי אף יותקנו בהם לכך תאים מיוחדים.

כמה להוביל כך? לפי דיעה אחת — תחמושת ל-3-4 ימילחימה (כולל זו שבידי החיילים); לפי אחרת — "על יסוד החישוב שנגמ"ש יכול להוביל, נוסף על האנשים, 500—600 ק"ג תחמושת או משא אחר — יש להוביל כאחת-יחצו, מנות-תחמושת" לנשק-רגלים, דבר שיאפשר פעולות-לחימה למשך 2-3 יממות; לפי דיעה שלישית יכול נגמ"ש "BTR-152" לשאת — נוסף על התחמושת שבידי אנשי הצות — כ-0.9 "מנה" ועד "מנה" שלמה של תחמושת לכל הרגלים המוסעים בו — דהיינו מ-1.5 עד 1.7 "מנות-תחמושת" לנשק-רגלים, "המספיקות ל-2 ימילחימה, ואולי אף יותר, בפעולות-קרב שבהן תופסים מקום רב התנועה והתמרון". קושי מיוחד כרוך, כנראה, בתחמושת ל"מטולי-הרימונים" הנ"ט שאריזתה מסורבלת — ויש מציעים להקצות בשבילה במיוחד נגמ"ש, או רכב אחר, לכל פלוגה — או להסתפק באותו מינימום (נוסף על "התקן" הקבוע) שניתן להעמיסו בנגמ"ש "מבלי להגביל את חופש הפעולה של אנשי היחידה שבו".

תחמושת למטול-הרקט, הנ"ט

במקביל להצעות הנ"ל לגבי הנגמ"שים — באו הצעות להובלת מלאי תחמושת נוסף, ב"העמסת-חירום" ברכב-הגורר של התותחים והמרגמות שבגדוד:

לפי הערכה אחת ניתן לשאת על רכב-גורר ארטילרי מן הסוגים ה"קל" וה"בינוני" (אלה המצויים במסגרת גדוד רגלים-ממונעים) 0.2 עד 0.3 "מנות-תחמושת" של פגזים ופצצות. דיעה אחרת אומרת: "0.5 או 0.6 מנה"; אך מודה בכך שהדבר יכביד על אנשי צות-התותח שברכב, ובין היתר בגלל העובדה שאריזת התחמושת מהווה כ-30 אחוז ממשקלה, ויותר מזה — מנפחה. "אם להשתמש לאריזה בחומרים פלסטיים — אפשר להמנע מההכבדה הנ"ל". לפי דיעה שניה יגיע איפוא סה"כ המלאי של תחמושת ארטילריה ומרגמות שבגדוד ל"מנה" ועד ל-1.2 "מנה"; ושוב הנוסחה היא: "מספיק ל-2-3 ימילחימה בתנאי פעולות-קרב מרובות תנועה ותמרון".

רוב ההצעות שלעיל, לגבי תחמושת רגלים וארטילריה כאחד, נדחו — ובנימוקים אלה: • ביטול, "נקודת-תחמושת" גדודית היה מונע ממפקד-הגדוד אפשרות, לתמרן בעתודת התחמושת

להגנה, וכד'. בחלוקת אזורי-העורף לעוצבות יש לדאוג שיהיה להן עורק-תנועה נוח לאספקה ולפינוי. בדרגים הגבוהים יור (מדיביזיה ומעלה) שואפים לתת לעוצבות שני עורקי תנועה נפרדים: אחד — המיועד לזרימת צרכי הלחימה אל קו-החזית, ושני — המיועד לפינוי המלא, הנפגעים והשלל מקו-החזית לעורף.

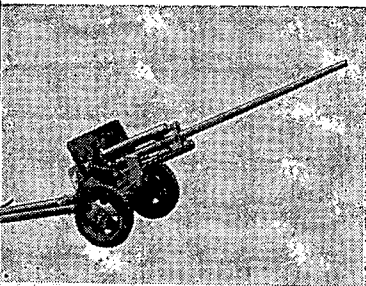
יחידות אחזקה, אספקה, רפואה ופינוי — הן יחידות עור-פיות.

תפקידו של העורף הוא לספק לדרגים הלוחמים אפסניה, שיי-רותים ותחמושת. המשימות העיקריות של העורף הן:

הגבול שבין העוצבה הנידונה לבין שכנותיה; הגבול הקדמי (מצד החזית) הוא הקו האחורי של התפרסות הכוחות הלוחמים של הדרג הנתון; וגבולו כלפי העורף האופרטיבי הוא הקו האחורי של התפרסות מתקני-התחזוקה של הדרג הנתון.

מה נדרש מאזורי-העורף — ובאילו תכונות מתחשבים בשעת בחירתו? עליו לאפשר עבודה תקינה של המתקנים ויחידות-התחזוקה, כלומר: לאפשר פריסה נוחה; להכיל רשת-דרכים שתתאים לצרכי תובלה ופינוי; להכיל מקורות מים, אפשרויות מינימליות להסוואה ומסתור, פני-קרקע המסייעים

ל"ה עורף הגדוד"

תוחת נ"ט בן 57 מ"מ

שביר — ולמעשה, הגדלת התחמושת המובלת בפלוגות ומחלקות היתה ודאי מצריכה בכלי-זאת גם רכב נוסף:

• מלאי התחמושת המובל עם הגדוד, מספיק אף במצבי מתקרב גבוה; ובמצבים מיוחדים אפשר לצרף אליו נגמ"שים נושאי-תחמושת, ובשביל הארטילריה משאית-פגזים — ועל-כן אין הכרח בהעמסת הנגמ"שים-הלוחמים בתחמושת. עם זאת יתכן כמובן הדבר במצבי-הידרום.

לגבי דלק ושמן הוצעו על-ידי מספר קצינים הצעות המקבילות לאלו שבתחום התחמושת — הגדלת המלאי ללא תוספת רכב:

„לנגמ"ש BTR-152, אמנם אין צורך בתוספת דלק — כי שלו מספיק ל-500 ק"מ, דהיינו אפילו במצבים קשים, ליממות אחדות. אך אם משמש בגדוד הנגמ"ש BTR-40, או מכוניות ZIL-150 ו-GAZ-51 — צריך להציב עליהם, בנוסף, מיכלים בני 20 ליטר. ובמהלך הקרב יש לעתים אף לצרף לגדוד מיכלית-דלק מן הרגימנט.

על אף הצעות אלו — נראה כי „מנת-המילוי" האחת, שבמלאי הנישא בנגמ"שים וברכבי-ארטילריה, נחשבת למספקת. אך אין דוחים הצעה על הכללת „נקודת-הדלוק" מיוחדת, בעלת מלאי-נייד וסידורי-השאבה, בין יחידות-המשנה האפסנאיות של הגדוד.

שפע הצעות, על-ידי 5 קצינים לפחות, הוצע בתחום המטבחים והמזון — והעיקריות הן:

לא עוד מטבחי-שדה גוררים — כי אם מתנייעים; הצבתם על שלדות זחליות; החלפת העצים, כדלק; לפי דיעה אחת — בחשמל (מגנרטורים-נעים), זו, מוצרי-נפט מוצקים; לפי דיעה אחרת יהיה השימוש בחשמל מסורבל בתנאי-שדה, ובמקום זו נוזלי ומוצרים-מוצקים יש להעדיף אותו דלק נוזלי המשמש ממילא את הרכבי-הגורר. במזון — הוכרע להגדיל את כמות הקלוריות ולהקטין את המשקל (לא למעלה מ-400—300 גרם); רצוי שנוסף על „מנת-הקרב" היומית (השמורה) שבידי החיילים, וה„מנה" היומית לבישול, תהיה באפסנאות-הגדוד עוד „מנת-קרב" שמורה — בסה"כ שלוש מנות-יום בגודל; מיכון הכנת המזון לבישול במטבח — ולכן גם גנרטורים ניידים, להנעת המכונות ולתאורה.

אחדות מההצעות מתגשמות כנראה, למעשה, במסגרת שכלולי המטבחי-הגורר הקיים — כולל הצבת מיכלי דלק, התקנת-תאורה חשמל, ועוד — ובמקביל מתנהל פיתוחו של דגם-מטבח חדש-בתכלית: גורר אמנם, אך ניתן להסירו מן השלדה-הגורר — ולהציבו על משאית או נגמ"ש, באופן שיוכל לבשל את המזון גם תוך-כדי תנועתו עם הגייסות.

ההצעות בתחום הרפואה והפינוי מכוונות לתכליות אחרות; בין השאר הוצע:

במצבי התקפה — להטיל איסוף הפצועים בשטח על „תחנת-האיסוף" של החטיבה — בעוד שזו של הגדוד תנוע סמוך מאחורי יחידותיו, מבלי להשתהות הרבה; ולכן — ביחוד במצבי-הבקעה, ובקרב בעומק הגנתי-אויב — נחוץ שיתנו ל„תחנת-האיסוף" הגדודית כלירכב נמוך-צללית, ולו גם רכב-גורר — להעברת פצועים. רכב שהוא בעל כושר-מעבר מעולה בשטחים ומוגן בפני כדורים ורסיסי פגזים.

ההגבות על הצעות בתחום זה שוללות כל ביטול „תחנת-האיסוף" גדודית — אך מדגישות את הצורך לחזק ברכב להוצאה מהירה של פצועים, ושל נפגעי קרינה ואמצעי-לחימה כימיים.

• הובלה ואספקה של תחמושת, דלק, שמנים, מזון והלבשה וכל הדרוש לניהול הקרב;
• שמירה על מצב-בריאות תקין של החיילים ופינוי הנפגעים;

• החזקת אמצעי-הלחימה במצב כוננות קרבית;
• פינוי המלאי המיוחד והשלל משה-הקרב לעורף;
• שמירה על רשת הדרכים שבעורף וזיסות התנועה;
• גיצול מלאי המזון והאמצעים המקומיים לצרכי הקרב;
• תיקון ציוד-הלחימה;

• ארגון ההגנה והאבטחה של המתקנים והיחידות העורפיות. כל דרג פיקודי שולט ומפקח על מערכת התחזוקה שלו, ועל האמצעים האפסנאיים המוקצים לו לביצוע משימתו.

מפקד העוצבה או היחידה נושא, כאמור, באחריות מלאה לארגוןם ותכנונם של יחידות התחזוקה ומתקניה שבמסגרת התקנית של יחידתו. מפקד מערכת התחזוקה (מפקד-העורף) של יחידה או עוצבה הנו עוזרו (ביחידה) או סגנו (בעוצבה) ל"ענייני העורף" של מפקד הכוח. מבחינה פיקודית כפוף מפקד מערכת התחזוקה למפקד הכוח; ומבחינה מקצועית — למפקד התחזוקה של הדרג הגבוה יותר (מפקד מערכת התחזוקה של רגימנט — כפוף, פיקודית, למפקד הרגימנט; ומבחינה מקצועית — למפקד מערכת התחזוקה [מפקד-העורף] של הדיביזיה).

על כמה מתפקידיו של מפקד-העורף מדובר בחלקים שונים של סקירה זו. אך בשל המקום המרכזי שהוא תופס במערכת התחזוקה של עוצבה סובייטית — ניתן להלן סיכום תמציתי של מעמדו וסמכויותיו.

מפקד העורף אחראי במישורין לאחזקתם, הספקתם ופינויים של מזון, דלק, ציוד אישי, ציוד משרדי וציוד רפואי. כל יחידות התחזוקה ומתקניה, העוסקים בזאת, כפופים למפקד-העורף. כן אחראי הוא להובלת האפסניה לכל סוגיה. אנו רואים, איפוא, שלפי אופיים עוסקים השירותים הכפופים במישורין למפקד-העורף בסיפוק צרכיהם היומיומיים של הגייסות — ולא דוקא בסיפוק צרכי ניהול הקרב עצמו; ואילו אותם שירותים לוגיסטיים, המספקים את הצרכים הקשורים במישורין בניהול הקרב גופו, נתונים למרותם של מפקדי החילות-המקצועיים. קיימת, איפוא, בתוך מערך התחזוקה של העוצבה חלוקה בין מערכת תחזוקה "שגרתית" ל"קרבית". ברם, על אף הפרדה זו קיימות כל האפשרויות לריכוז והתאומה של מערכת התחזוקה בשלמותה — וזאת תודות לגורמים הבאים:
א. מפקד-העורף מחבר את חלקה האפסנאי של פקודת-המבצע וחרתם עליה; ב. לרשותו עומדים אמצעי התובלה של העוצבה והוא המוסת את הובלת המצרכים השונים, הנחוצים בשביל ניהול הקרב, למפקדי היחידות של החילות-המקצועיים, האחראים לאספקת ציוד-הלחימה והתחמושת, ולפינוי, ביחידותיהם; ג. מפקד-העורף עומד בראש המפקדה-העורפית, והוא אחראי לאיזור-העורף של העוצבה ולמיקומם והגנתם של כל היחידות והמתקנים העורפיים הנמצאים בו (עובדה זו מקנה לו מעמד-בכורה ביחס למפקדי החילות המקצועיים בכל מה שנוגע לבעיות התחזוקה).

כל פעולות הארגון והתכנון של יחידות התחזוקה ומתקניה מקבלות אישורו של מפקד הכוח באמצעות מטהו; עבודתם מתוכננת באופן מרכזי. אספקת תחמושת, דלק, שמנים ושאר מצרכים מבוצעת לפי העקרון "מלמעלה למטה" — כלומר,

הדרגה-הממונה נושא באחריות לפעולות האספקה, האחזקה והפינוי של הדרג הכפוף לו, ומספק לו כל צרכיו. עם זאת, נהוג הכלל שבסופר-של-דבר המפקד של כל עוצבה (או יחידה) הוא האחראי לנקיטה בכל הצעדים והאמצעים שייראו ככ"ר חיים בשביל שתובטח לעוצבתו (או ליחידתו) האספקה הנחוצה. היחידות והעוצבות מתכננות וקובעות את הזמנותיהן על-סמך המשימות שנקבעו להן — ומעבירות אותן לדרג הממונה. במקרים מסוימים, לפי הוראותיו של הדרג-הממונה, משתתפות היחידות והעוצבות בהובלת המלאי הדרוש בכלי-התובלה שלהן.

הקצאת המצרכים מבוססת על נסיון-הקרב שסוכם וגובש בתקנות — ועל משימת-הקרב העומדת בפני הדרג הנדון. בהספקת המצרכים שולט העקרון לספק את הרוב המכריע של הפריטים לכוח המבצע את המשימה העיקרית; כלומר, לכוח הנמצא בכיוון המאמץ-העיקרי באותה גזרת-מערכה מסוימת.

יצוין: מתקני התחזוקה של הדרג האופרטיבי — היינו, החל ממתקניה של ארמיה — מתחלקים לבסיסים גייחים — ולבסיסים ניידיים-קדמיים; פירושו של דבר — שכדי להקל על הספקת הפריטים והשירותים, ממוקמים בקרבת הדרגים הלוחמים בסיסים קדמיים ניידיים (מחסנים, סדנאות, בתי-חרוץ-לים-שדה), המספקים לגייסות הלוחמים את כל צרכיהם.

ארגון יחידות התחזוקה בעוצבות יחידות רגלים

בדרג הקורפוס אין קיימים כלל יחידות-תחזוקה ומתקני תחזוקה. פעולות תכנון התחזוקה, וביצועה, מונחות על-ידי דרג הארמיה.

בראש מערכת התחזוקה של דיביזיות-רגלים עומד מפקד-העורף, שהוא סגנו של מפקד הדיביזיה. העורף הדיביזיוני מורכב מאלה: ענף ארגון ותכנון (שהוא בעצם מטה-העורף); ענף מזון; ענף נשק ותחמושת; ענף ציוד אישי; ענף רכב; ענף חימוש-ארטילרי; ענף בריאות; ענף שלל; ענף תשלומים.

ענף ארגון ותכנון — מתכנן את כל פעולות העורף, בהתאם למשימת-הקרב של הדיביזיה, בתיאום עם המטה המבצעי שלה.

ענף המזון — מתכנן את אספקת המזון ליחידותיה ועוצבותיה של הדיביזיה; אחראי על מחסני המזון ומפקח עליהם; בפיקודו נמצאת פלוגת אספקת המזון.

ענף נשק ותחמושת — עוסק בתכנון צרכי היחידות והעוצבות בתחמושת וביציוד-הלחימה (פרט לארטילריה); כפופים לו מחסן תחמושת וסדנה לתיקונים שוטפים של הנשק-הקל. ענף ציוד אישי — מנהל את מערכת ההלבשה, ההנעלה וציוד אישי אחר; כפוף לו ענף דיביזיוני לפריטים אלו.

ענף רכב — מתכנן את ההסעים הקשורים בהעברת מזון, ציוד ותחמושת; בפיקודו פלוגת-תובלה, שבאמצעותה מברי צעת הספקת המצרכים לעוצבות ויחידות הכפופות לדיביזיה. ענף חימוש-ארטילרי — מתכנן את צריכת התחמושת לאר-טילריה ולמרגמות; בסמכותו נמצאים מחסן תחמושת לאר-טילריה ולמרגמות וכן הסדנה לתיקונים שוטפים של כלי-

בראש מערכת התחזוקה של רגימנט הרגלים עומד קצין אפי' סנאות, שהוא עוזרו לעניני התחזוקה של מפקד הרגימנט. כפופים לו: קציני חימוש, קציני רפואה (שבפיקודו נמצאת פלוגת רפואה) וקציני תשלומים. לרשותו עומדת פלוגת האספקה. מתקני התחזוקה של הרגימנט מתפרסים במרחק של כ-10 עד 8 ק"מ מקר החזית.

בדרג הדיביזיה והרגימנט מופיע בשנים האחרונות עוזר המפקד לענינים טכניים הכפוף ישירות למפקד העוצבה (או הרגימנט) ואשר דואג לשימוש הנכון, מבחינת הצרכים הטכניים, בכלי רכבן (המשוריינים והאחרים) של היחידות הלוחמות ולאחזקתם.

בגדוד הרגלים ישנן מחלקת אספקה (המורכבת מכיתת אספי' קת'מזון וכיתת אספקת תחמושת) ומחלקת רפואה. לגדוד הרגלים אין איזור עורפי. מתקני התחזוקה של הגדוד נמצאים מאחורי תבניות הקרב של הפלוגות. מתקני התחזוקה שבדי' ביזיה מתפרסים כדלקמן:

מיקום מתקני התחזוקה של יחידות ועוצבות חיל הרגלים בקרב (המרחקים בקילומטרים מקו המוצבים הקדמיים)

פלוגה		גדוד		רגימנט		דיביזיה		סוג המתקן העורפי
בהגנה	בהתקפה	בהגנה	בהתקפה	בהגנה	בהתקפה	בהגנה	בהתקפה	
0.5	0.3—0.5	2—3	עד 2	6—8	5—6	12—15	10—12	נקודת אספקת תחמושת
*0.5	*0.5	2—3	כ"2	10—12	כ"8	10—15	10—12	נקודת אספקת מזון
—	—	2—3	כ"2	10—12	כ"8	10—15	10—12	נקודת אספקת ציוד אישי
כ"0.3	כ"0.2—0.3	כ"2	0.5—1	6—8	2—5	10—12	5—7	נקודת (תחנת) איסוף פצועים

תכנון מבצעים. כל סוגי המנות מחושבים לא לפי מספרי הפריטים, אלא בסוגות של משקל כולל (לפי הרכבה הקבוע של ה"מנה" בכל סוג). כך: "מנת התחמושת" לתותח בן 76 מ"מ 85 מ"מ היא 140 פגזים; למרגמה בת 82 מ"מ 120 פגזים; להוביצר בן 122 מ"מ ולמרגמה בת 120 מ"מ 80 פגזים וכד'. הכפלת משקלה של כמות הפגזים הקבועה לכלי נשק מסוג מסוים במספר הקנים נותנת את המשקל הכולל של "מנת התחמושת" לסוג התחמושת מסוים זה בשלמותה; וחיי' בורן של "מנות התחמושת" של סוגי התחמושת השונים נותן את משקל "מנת התחמושת" הכוללת ליחידה או לעוצבה.

הארטילריה, המרגמות — ושל המכשירים האופטיים השייכים להם.

ענף הבריאות — הוא ענף עצמאי במערך העורף, וכפוף מבחינה פיקודית למפקד הדיביזיה ומבחינה מקצועית לרופא הראשי של הדרג הממונה. בראשו עומד מפקד גדוד הרפואה; הגדוד עצמו מורכב משתי פלוגות: פלוגת המפקדה ופלוגה מקצועית. הוא מגיש עזרה רפואית לנפגעים ולחולים, מבצע ניתוחים קלים או בלתי ניתנים לדיחוי, ובאמצעות רכבו מפנה נפגעים מתחנות איסוף חטיבתיות וגדודיות; ענף זה מספק גם ציוד רפואי ליחידותיה ועוצבותיה של הדיביזיה. ענף שלל — עוסק ברישום, שמירה ופינוי של נשק וציוד שנלקחו מן האויב.

ענף תשלומים — הוא, לפי הסידור הקיים בצבא הסובייטי, סניף של בנק המדינה.

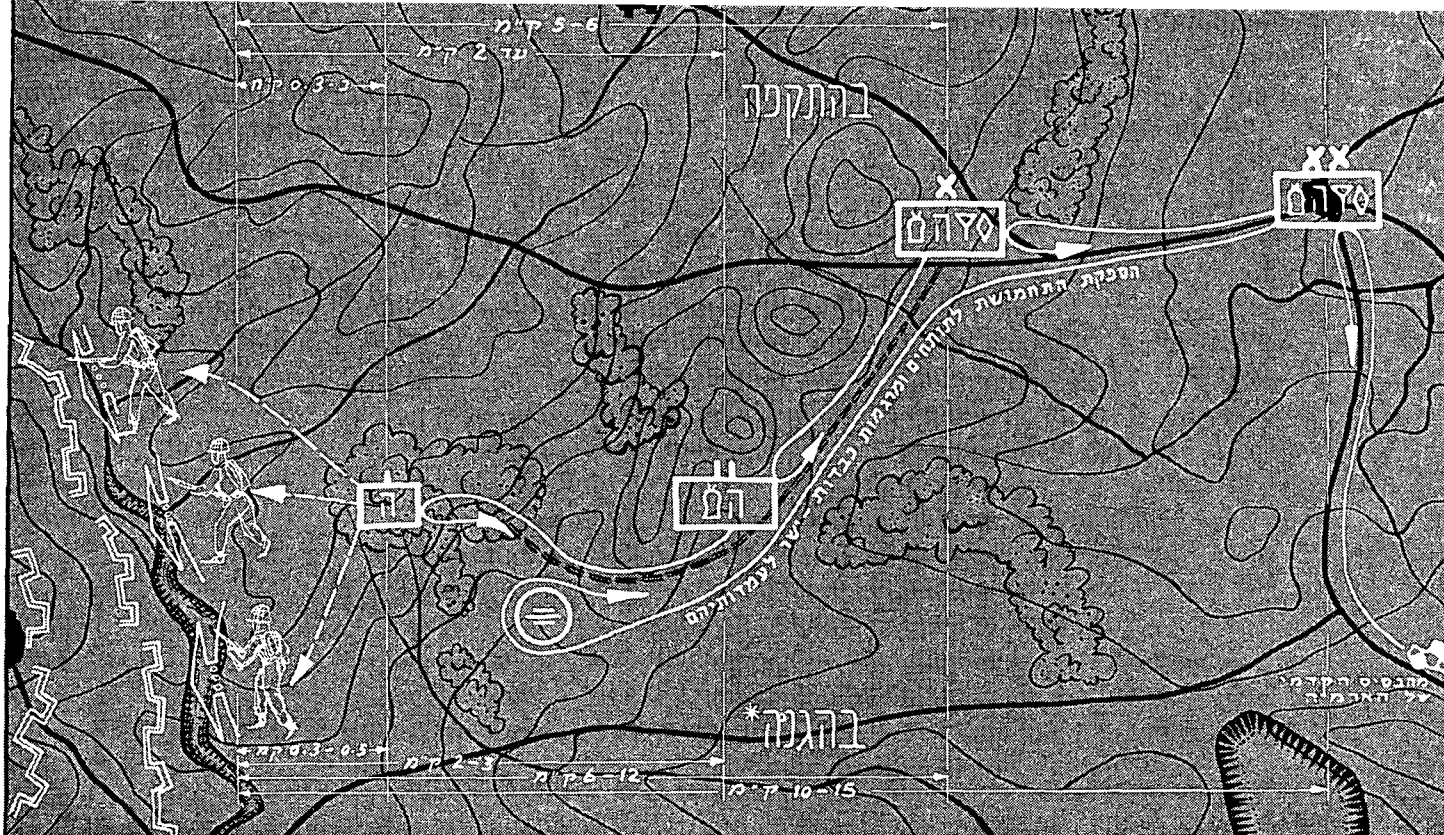
כל הענפים, והמתקנים הכפופים להם, מתפרסים בדרג הדי' ביזיוני באיזור המרוחק כ-10 עד 20 ק"מ מקו המוצבים הקדמיים.

טבלה זו מראה לנו שבקרב התקפה (וכן בהתקדמות ורדיפה) מקורבים בדרך הטבע מתקני התחזוקה יותר אל הדרגים הלוחמים (ובמיוחד — תחנות איסוף הנפגעים). המצרכים העיקריים מחושבים כדלקמן: המזון ב"מנות קרב"; התחמושת ב"מנות תחמושת"; הדלק — ב"מנות מילוי". "מנת הקרב" — פירושה כמות האוכל לחייל אחד ליום אחד; "מנת התחמושת" — הנה כמות מוגדרת של כדורים או פגזים לכלי הנשק המסוים (רובה, תותח, מרגמה וכד'), "מנת מילוי" היא כמות הדלק הנכנסת למיכלי כלירכב מסוים. "מנת קרב", "מנת מילוי" ו"מנת תחמושת" הן יחידות חישוב לצרכי

חלוקת האספקה העיקרית בדרגים הדיביזיוניים

סוג האספקה	יחידת חישוב	פלוגה	גדוד	רגימנט	דיביזיה	סה"כ דיביזיה
מזון	מנת קרב	1**	1	1	2	5
תחמושת	מנת תחמושת	1/2***	1/4	1/4	1/2	1.5
דלק	מנת מילוי	1****	—	1/2	1/2	2

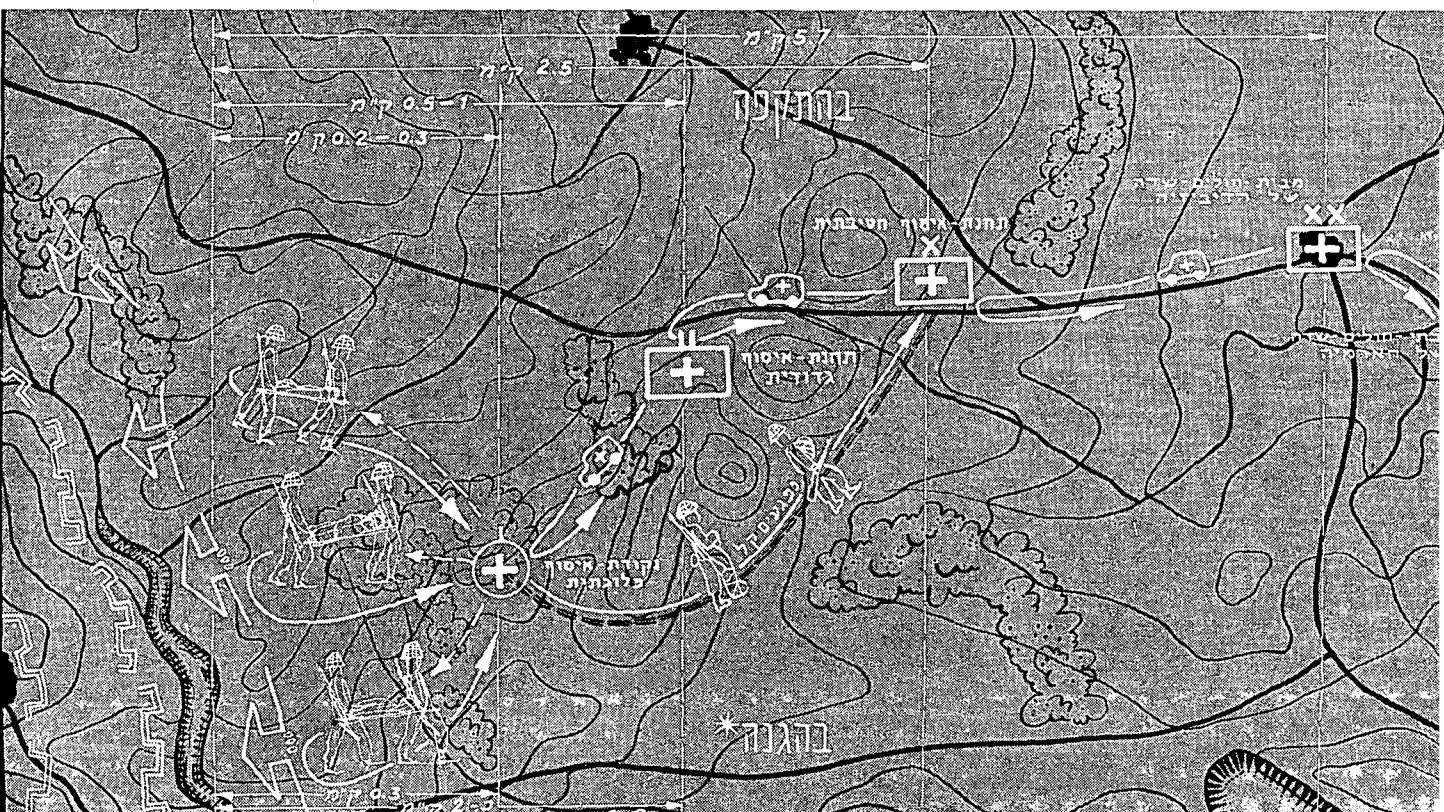
* למרחק הזה מגיע מטבח שדה גדודי — ומכאן מביאים את האוכל החם בתרמוסים לעמדות החיילים.
 ** נמצאת אצל החייל כ"מנת ברזל".
 *** תחמושת קלה נמצאת ברשות החייל (כ-100 כדורים); תחמושת לתותחים ולמרגמות — נמצאת לידם.
 **** הדלק בכלי הרכב.

ארגון מערכת התחזוקה בדיביזיה

ארגון פיקודי נפגעים בדיביזיה

המפקד טרייני הטיקרון, מלחמה להשגרה - אך באמצעי התחזוקה של הדרג החמומה

התחזוקה בגדוד רובאים

במסגרת הכללית של מערכת התחזוקה נודעת חשיבות רבה במיוחד לפעולות של היחידות והמתקנים העורפיים של הגדוד; וזאת — בין השאר — משום שהמאמץ האפסנאי, על כל צדדיו, מוצא כבר בדרג הגדוד את ביטוי המלא. בדרג זה מתבצע תדלוק הרכב הלוחם והמנהלתי, מתחדש מלאי התחמושת לכלי-הלחימה, מסתדרת הזנת החיילים, נעשות הפעולות הראשונות לטיפול הרפואי ולפינוי, ומבוצעים תיקונים שוטפים של ציוד וגשק.

התפתחות כללי-הלחימה ואמצעיה שינתה שינוי מוחלט את אופי הקרב ואת תנאי ניהולו. לוחות-הזמנים של שלבי הכנת הקרב הצטמצמו באופן ניכר, גדלה תנופתן של פעולות הקרב גופן. עלו קצבי התקדמות הגייסות וכושרי-התמרון שלהם. בדרך הטבע, שינו כל אלה גם את תנאי האספקה והגשת-השרותים בדרגים הלוחמים. גדל הקף האמצעים הדרושים לסיפוק צרכי-הקרב, התרחבה רשימת הפריטים (וכינויים!) הנמנים על אמצעים אלה, הסתבכו הפעולות הכרוכות בטיפול והפינוי הרפואיים והובלת המלאי, הוגבר השימוש באמצעים טכניים שונים ונתרבה הצורך בתיקונים. כל הגורמים האלה מעלים, ממילא, את חשיבות עבודתן של יחידות התחזוקה שבגדוד.

עיקר המשימות של יחידות התחזוקה ומתקניה שבגדוד מתבטא בסיפוק הצרכים החומריים (מזון, תחמושת, דלק ושמנים); באיסוף הנפגעים והפצועים ובפינויים משדה-הקרב; בביצוע עבודות טכניות לצרכי אחזקת הציוד והנשק שבגדוד. לשם ביצוע מוצלח של כל המשימות האלה חייבים אמצעי-התובלה שברשות היחידות והמתקנים של מערכת התחזוקה הגדודית להיות זהים, או מקבילים, בעיקר תכונותיהם לאלה שבדרגים הלוחמים של הגדוד; כי רק במקרה זה יהיה ביכולתם לנוע בקצב של היחידות הלוחמות, ולבצע תמרון דומה לשל אלה — ולמלא תפקידם תוך-תנועה, או, לפחות, ללא הפסקות ממושכות. אם הגייסות יפעלו בתנאי תפעול ממש, או אפשרי, של נשק גרעיני-טילי, מקיימות יחידות התחזוקה של הגדוד כוונות להגנה נגד-כימית ונגד-אטומית, והן מצוידות במכשירים לניהול הסיור הנגד-כימי והנגד-רדיואקטיבי.

ההלכה של הסובייטים דורשת שיחידות התחזוקה של הגדוד תימצאנה תמיד בצותא עם הדרגים הלוחמים, ובכוונות מתמדת לקראת חידוש אספקתם החומרית של אלה, באמצעות המלאי המוסע בכלי-התובלה שלהן; עליהן לנוע בעקבות תבניות-הקרב ולא להנתק מהן, ובשעת הצורך, במהלך הקרב, אף להתפרס בסמוך-מאוד מאחורי אלה. אין זאת אומרת שהן צריכות לשנות ללא-הפסק את מקום חנייתן ולבצע כל הזמן דילוגים קצר-יטוה, שהרי אפילו בקרב הדינמי ביותר חלות הפסקות ושהיות קצרות, אותן ניתן לנצל להזנת החיילים, להשלמת התחמושת שאולה ולתדלוק רכבי-הקרב. ומפקד הגדוד — הוא הגורם ברי-הסמכא המחליט על מיקום יחידות התחזוקה ומתקניה, בהתאם למצב בקרב.

הספקת התחמושת לפלוגות-הרובאים מבוצעת באמצעות רכב מנקודת-התחמושת הגדודית, מתוך המלאי המוסע שברכב המנהלתי. המלאי המוסע הזה שברכב גדודי, והתחמושת

הנמצאת אצל כלי-הלחימה עצמם, מאפשרים לגדוד קצבי-התקדמות מהירים. במקרים בהם פועל הגדוד בתנאים מורכבים וקשים, מוגדל מלאי התחמושת לנשק-הרגלים על-ידי הטענת מלאי נוסף על הנגמ"שים; ולארטילריה — על-ידי הקצבת רכב נושא-תחמושת, מתוך רכבי-התובלה של דרג-התחזוקה הממונה. באופן דומה פותרים את בעיות אספקת המזון. בכל מקרה מסוים יכול מפקד-הגדוד להחליט על הגדלת "מנות המזון" (כרגיל ישנן בגדוד שתי "מנות-מזון"), בהתאם לצרכי הקרב.

מלאי הדלק והשמנים אינו מוחזק ברכבי-התובלה של הגדוד. ברכב הלוחם והמנהלתי ישנה "מנת-מילוי" אחת, אשר חלק ממנה מהווה את "מנת-הברזל".

בתנאי הפעלת נשק גרעיני קיים צורך בהקטנת זמני שהיית החיילים בשטחים הנגועים ברדיו-אקטיביות. משום כך יופעל לעתים חלק מיחידת-הרפואה של הרגימנט יחד עם תחנת-האיסוף של הגדודים, להגשת עזרה ראשונה ואיסוף הנפגעים מבין חיילי-הגדודים.

נקודת-ההזנה של הגדוד מצוידת במטבח-שדה; היא מחולקת לשתי חוליות; חולית המטבח — וזו המתקינה את מצרכי המזון (לכ"א מהן אוהל). בציוד נקודת-ההזנה כלולים מיכל מים בנפח של 1,000 ליטר, משאבת-יד וצינור-גומי. מיכל המים מותקן בארגו מכונית-המשא הגוררת את מטבח-השדה. נקודת-ההזנה מצוידת בגנרטור, בארגזים סטנדרטיים, בכלי-העבודה הנחוצים ובתרמוסים. בגוררת-המטבח נמצא גם מיכל מיוחד לדלק נוזלי. נקודת-ההזנה של הגדוד מסוגלת לנוע יחד עם הכוחות הלוחמים ולהכין את האוכל תוך-תנועה.

הסדנה הגדודית מצוידת בכלי-עבודה הדרושים להחזקת כל-ירכב במצב תקין ולבדק שוטף בשעת הצורך. נהגי כלי-הרכב משתפים פעולה עם הסדנה בביצוע התיקונים ברכבם. מפקד הגדוד נושא באחריות מלאה לעבודת יחידות התחזוקה שבגדוד; מוטל עליו לקיים קשר הדוק עמהן, לדאוג לתנאי החניה ולהסתר, לפקח על ביצוע דילוגיה בזמן הנכון; והוא הפוקד על חידוש המלאי שאול במהלך הקרב.

לסיכום

הכוחות הסובייטיים, בעלי נסיון-הקרב הרב, מקדישים, כאמור, תשומת לב רבה ביותר לעבודת מערכת התחזוקה. בסקירה זו תוארו כמה וכמה כללים ארגוניים ונוהלי-תחזוקה; נוסף על אלה — ולאור השינויים מרחיקי-הלכת המתרחשים באורח-הלחימה — מתנהלים גם חיפושים אחרי צורות-ארגון-ופעולה חדשות ותכליתיות.

ניתן לומר כי ההנחות הבאות משמשות כבסיס לארגונה ותכנונה של מערכת התחזוקה:

- הלוחמה החדשה דורשת כמויות גדולות ביותר של פריטים, מצרכים ושירותים שונים לצורך ניהול הקרב. עבודת העורף מורכבת איפוא מאוד — ולכן יש צורך בנוף אחד, בריסמכא, הנושא באחריות מלאה לתכנונה וארגונה של מערכת התחזוקה; ואת התפקיד הזה ממלא סגן-המפקד לעניני העורף (או "מפקד העורף").

- בשל אותם גורמים עצמם מוטלת גם על מפקדי העוצבות

והיחידות אחריות פיקודית כללית לגבי עבודת היחידות והמת-
קנים העורפיים. שליטתו של מפקד העוצבה, ומטהו המבצעי,
על מערכת התחזוקה מקיפה תחומים אלה: מתן הוראות
בקשר להכנת מלאי הפריטים הדרושים לניהול הקרב; "תמרון
באספקת המצרכים החומריים" מגזרה אחת לשניה, לאור
המסיבות המשתנות; תיאום וארגון עזרה הדדית בין העוצ-
בות והיחידות השונות ביחס לשימוש במלאי ובשירותים
העורפיים תוך מהלך הקרב.

• בשל התנופה הרבה של הקרב חייבת מערכת התחזוקה
לעמוד בקשר הדוק עם הלוחמים ולהתקדם בעקבותיהם.
מכאן באה בצבא הסובייטי הדרישה לכך שיחידות התחזוקה
ומתקניה יהיו מצויידים בכלי-רכב בעלי כושר-מעבר רב

בשדה-הקרב, ושביכולתם לשאת את כל המטען של הדרגים
הלוחמים.

• כל מאמצה של מערכת התחזוקה חייב להיות מוקדש
לשלב ניהול הקרב עצמו (ובעיקר — בכיוון המאמץ-העיקרי
של הדרגים הלוחמים); ולכן נקודת הכובד של עבודת הסגל
העורפי מכוונת לאבטחתו, בראש וראשונה, של הרציפות
וההמשכיות בניהול הקרב.

* ביטוי אופייני ללשון-המושגים של הצבא הסובייטי ומשמעותו
היא: ניהול פעולות אפסנאיות המכוון להבטיח את האפשרויות
בשביל המאמץ-העיקרי של מבצע; "תמרון" כזה מתבטא בהכנת
המצרכים והשירותים של מערכת התחזוקה מעומק המערך או
לרוחב החזית (מגזרה אחת לשניה) לעבר אותו קו בחזית, בו
מתנהל או יתנהל הקרב המכריע.

עקרונות מזה -

והגבות אקטואליות מזה

תפקידים גדולים עומדים בפני המדע-הצבאי הסובייטי. מחובתו לגלות מה הן המגמות החדשות בהתפתחות
הכוחות-המוזונים ואמצעי-הלחימה הטכניים — ועל יסוד אלה ללבן ולהעלות את אורחות ניהול פעולות-
הקרב וצורותיו התכליתיים וה"משתלמים" ביותר. לפתור בעיה זו ניתן רק בדרך של ניתוח ועיבוד מדעיים
מעמיקים של הבעיות האקטואליות בתחום האסטרטגיה, האמנות האופרטיבית והטקטיקה, תוך התחשבות בכל
השגיו של המדע בן-זמננו. במסיבות בהן יתכן כי האימפריאליסטים יביאו למלחמה גרעינית-טילית, הכרח
הוא להקדיש תשומת-לב מיוחדת לחקר השאלות של השלב-הפותח במלחמה ושל הדיפת התנפלות-פתע.
על המדע-הצבאי הסובייטי להעלות המלצות מבוססות בענין בניתם של הכוחות-המוזונים וארגונם, השימוש
התכליתי-ביותר בהם במסיבות ובמצבים שונים.

תפקיד נכבד בפתרון הבעיות הניצבות בפני הכוחות-המוזונים הסובייטים נועד למדע הצבאי-ההיסטורי.
היסטוריונים צבאיים צריכים — על יסוד ניתוח נסיונה של מלחמת-העולם השניה והתפתחות אמנות-המלחמה
בתקופה שלאחריה — לגלות ולהעלות את כל החדש אשר הורתו במלחמה, והזוכה עתה להמשך-התפתחותו
במסיבות של יישום הטכניקה החדשה.

*

לאור החלטותיה של הועידה ה-כ"ב של המפלגה הקומוניסטית של ברית-הברית, מקבל ערך רב חיטולן הסופי
של תוצאות פולחן אישיותו של סטלין, שהשפיע השפעה קטלנית על מחקרים צבאיים-היסטוריים. מאורעות
צבאיים רבים מימי מלחמת-האזרחים ומלחמת-העולם השניה הוארו ב"תקופת פולחן-האישיות" באופן חד-
צדדי; תפקידו של סטלין, כמארגנם היחיד-כמעט של כל נצחונותינו, הוגזם בהם יתר-על-המידה. בעבודות
ההיסטוריות-הצבאיות שנכתבו אז פרחו ושגשו הדוגמטיות והצטטנות.

ועידת המפלגה הקומוניסטית ה-כ"א, אשר דנה לכף-חוברה את פולחן-אישיותו של סטלין, פתחה אופקים
רחבים בפני חקר מעמיק וכל-צדדי בתולדותיה אפוצות-הגבורה של החברה הסובייטית. בין הועידות ה-כ"א
וה-כ"ב הושלם פרסומן של תולדות-מלחמת-האזרחים, יצאו לאור שלושה כרכים של תולדות, "מלחמת-המולדת
הגדולה", ונתפרסמה שורה של קבצים העודתיים על בנית הכוחות-המוזיניית הסובייטיים.